

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI**

"TASDIQLAYMAN"
Termiz iqtisodiyot va servis
universiteti rektori
A.U.Sattarov

O'QISH VA YOZUV AMALIYOTI

**fanining
O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi: 100000 - Ta'lim
Ta'lim sohasi: 110000 - Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi: 60111800- Xorijiy til va adabiyot: (ingliz tili)

Termiz – 2023

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar	
O'YoA106	2023-2024	2	6	
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haffadagi dars soatlari		
Ma'buriy	Ingliz/o'zbek	5		
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
1. Til aspektlarini o'qitish amaliyoti	76	104	180	
I. Fanning mazmuni				
Fanni o'qitishdan maqsad – 12				
Fanning vazifasi – CEFR xalqaro baholash tizimida umum e'tirof etilgan xalqaro me'yorlarga ko'ra talabalarining o'qish va yozish ko'nikmalarini B2 darajaga yetkazish, shuningdek, ilmiy tadqiqot ishi yozishning boshlang'ich malakasini shakllantirish va takomillashtirishdan iboratdir.				
II. Asosiy qism (amaliy mashg'ulotlari)				
II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:				
(II semestr uchun)				
1-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text “An early brain map” p.3 (Inside reading intro).				
Olimlar tomonidan inson miyasini tadqiq etish usullari, zamonaviy texnologiyalarning inson miyasini o'rganishdagi hisssasi va ma'naga doir yangi so'z va tushunchalar mavzuda yoritiladi.				
2-mavzu: Writing practice. Getting ready to write p.2 (Academic writing skills).				
Paragraf strukturasi aniqlash qoidalari, insho yozish uchun g'oyalarni to'plashda aqliy hujum texnikasini qo'llash usullari, topik gapni yozish qoidalari va qo'shimcha fikrlarni ifodalash qoidalari tushuntiriladi.				
3-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text “Brain mapping today” p.9.				
Zamonaviy texnologiyalarning inson miyasini o'rganishdagi hisssasi haqida ma'lumot va ma'naga doir yangi so'z va tushunchalar taqdim etilib, ularni o'zlashtirishda mashq qilinadi.				
4-mavzu: Writing practice. “Writing paragraph” p.13.				
Paragraf strukturasi haqida ma'lumot, paragrafni to'g'ri yozish qoidalari va sarlavhani to'g'ri tanlash qoidalari tushuntiriladi. Xulosani to'g'ri yozish qoidalari, qo'shimcha faktlarni va fikrni to'g'ri yozish qoidalari tushuntiriladi.				
5-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text “What time is it?” p.18				
Tarixda vaqt tushunchasi haqida ma'lumot taqdim etiladi, “scan reading” metodi tushuntiriladi va kalit so'zlarni aniqlash ustida mashqlar bajariladi.				
6-mavzu: Writing practice. “Writing a coherent paragraph” p.21				
Paragrafni grammatik va stilistik jihatdan to'g'ri yozish qoidalari va paragraf yozishda bog'lovchilarni to'g'ri qo'llash qoidalari tushuntiriladi.				
7-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text “Time zones” p.26				

Dunyo vaqt zonalarini haqida tushuncha haqida ma'lumot beriladi, “scan reading” metodi tushuntiriladi va kalit so'zlarni aniqlash bo'yicha mashqlar bajariladi.
8-mavzu: Writing practice. “Writing a coherent paragraph” p.21
Rasmiy, no-rasmiy yozish stilini aniqlash mashqlari bajariladi va Paragrafni tahrirlash qoidalari tushuntiriladi.
9-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text “Harmful and helpful bacteria” p.34
Zarari va foydali bakteriyalar haqida tushuncha beriladi, olmoshlar bog'liqligi tushuntiriladi va Kalit lug'at so'zlari haqida tushuncha yoritiladi.
10-mavzu: Writing practice. “From a paragraph to an essay” p.38
Insho yozish qoidalari va inshoni shakllantirish qoidalari tushuntiriladi. Tezis gap va topik gap tushunchalari yoritiladi. Insho yozish uchun reja yozish qoidalari tushuntiriladi.
11-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text “Fighting bacteria” p.41
Bakteriya kashf qilinishi, pasterezizatsiya va penisillin haqida ma'lumotlar taqdim qilinadi. Olmoshlar bog'liqligi qoidalari tushuntiriladi. Kalit lug'at so'zlari haqida tushuncha beriladi.
12-mavzu: Writing practice. “Writing an essay” p.52
Paragraflarni shakllantirish qoidalari tushuntiriladi. Kirish qismini paragrafni yozish qoidalari yoritiladi. Xulosa paragrafni yozi qoidalari tushuntiriladi.
13-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text “Changing a traditional way of life” p.50
Aniqlovchi ergash gapli qo'shma gaplar haqida tushuncha beriladi. Kalit lug'at so'zlari haqida ma'lumot beriladi.
14-mavzu: Writing practice. “Editing an essay” p.66
Insho yozishda olmoshlar qo'llash qoidalari tushuntiriladi. Inshoni tahrirlash qoidalari yoritiladi.
15-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text “Changing future” p.50
Aniqlovchi ergash gapli qo'shma gaplarni aniqlash borasida mashqlar bajariladi. Kalit lug'at so'zlari haqida tushuncha beriladi.
16-mavzu: Writing practice. “Paraphrasing and summarising” p.72
Perfaza va umumlashtirish qoidalari tushuntiriladi va ularni mustakamlash borasida mashqlar bajariladi.
17-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text “Skycrapers” p.66
Urbanizatsiya tushunchasi haqida tushuncha beriladi. Sabab ergash gapli qo'shma gap turi haqida ma'lumot beriladi. Kalit lug'at so'zlari haqida ma'lumot beriladi.
18-mavzu: Writing practice. “Citing the source of information” p.81
Matn ichida iqtibos qilish qoidalari tushuntiriladi. Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatini yozish qoidalari yoritiladi.
19-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text “Skyscrapers” p.73.
Shaharlar kengayishi haqida ma'lumot beriladi. Sabab yergash gapli qo'shma gap turi tushuntiriladi. Kalit lug'at so'zlari haqida tushuncha beriladi.
20-mavzu: Writing practice. “Developing and organizing a research essay” p.81

Ilmiy insho tuzilishi haqida ma'lumot beriladi. Insho uchun g'oyalarni jamlash qoidalarini tushuntiriladi. Insho uchun tezis va topik gap yozish qoidalarini yoritiladi. Ilmiy insho uchun reja tuzish qoidalarini tushuntiriladi.

21-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text. "Food traditions" p.73

Ovqatlanish madaniyati va texnikasi haqida ma'lumot beriladi. Diyeta tutish to'g'risida ma'lumot tushuntiriladi. Aniqlovchi yergash gapi qo'shma gap aniqlash borasida maqal bajariladi. Kalit lug'at so'zlari haqida tushuncha beriladi.

22-mavzu: Writing practice. "Supporting arguments" p.81

Tashqi manbada olingan yordamchi argumentlarni yozish qoidalarini tushuntiriladi. Tashqi manbadan olingan ma'lumotni taqdim qilish qoidalarini yoritiladi.

23-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text. "Preserving food" p.90

Bakteriyalar roli haqida ma'lumot beriladi. Ovqatni saqlash yo'llari tarixi haqida ma'lumot taqdim etiladi. Fermentlik haqida tushuncha beriladi. Aniqlovchi ergash gapi qo'shma gap aniqlash ustida mashqlar bajariladi. Kalit lug'at so'zlari haqida tushuncha beriladi.

24-mavzu: Writing practice. "Editing a research essay" p.112

Umumlashtirish qoidalarini tushuntiriladi. Ilmiy inshoni tahrirlash qoidalarini tushuntiriladi va qoidalarini o'zlashtirish uchun mashqlar bajariladi.

25-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text. "Bar codes" p.98

Bar kod yaratilish tarixi haqida ma'lumot beriladi. Bar kodlar foydalanish ko'lamini va foydasi haqida ma'lumot beriladi. Payt bog'lovchi so'zlari va ularni qo'llash qoidalarini haqida tushuntiriladi. Kalit lug'at so'zlari haqida tushuncha beriladi va o'zlashtirish mashqlari bajariladi.

26-mavzu: Writing practice. "Essay structure and introductory paragraph" p.2 (Academic writing skills).

Insho tuzilishi haqida ma'lumot beriladi. Inshoning kirish, asosiy va xulosa paragraflarini yozish qoidalarini bayon etiladi va o'zlashtirish mashqlari bajariladi.

27-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text. "2-D bar codes" p.106.

QR kod yaratilish tarixi va QR kodlardan foydalanish ko'lamini va foydasi haqida ma'lumot beriladi. Payt bog'lovchi so'zlari haqida tushuntiriladi. Kalit lug'at so'zlari haqida tushuncha beriladi.

28-mavzu: Writing practice. "Body paragraphs, concluding paragraphs and outlining" p.2.

Inshoning asosiy va xulosa paragraflarini yozish qoidalarini tushuntiriladi. Inshoni rejalashtirish qoidalarini bayon qilinadi va o'zlashtirish mashqlari bajariladi.

29-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text. "Museum theft" p.114.

Muzey eksponatlari qiymati haqida ma'lumot beriladi. Aniqlovchi ergash gapi qo'shma gapni aniqlash borasida mashqlar bajariladi. Kalit lug'at so'zlari haqida tushuncha beriladi va o'zlashtirish mashqlari bajariladi.

30-mavzu: Writing practice. "Body paragraphs, concluding paragraphs and outlining" p.13

Inshoning asosiy va xulosa paragraflarini yozish qoidalarini tushuntiriladi. Inshoni rejalashtirish qoidalarini bayon qilinadi va o'zlashtirish mashqlari bajariladi.

31-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text. "Bold thief" p.122

Muzeydagi o'g'irlik hikoysi haqida mam taqdim etiladi. Aniqlovchi ergash gapi qo'shma gapni aniqlash borasida mashqlar bajariladi. Kalit lug'at so'zlari haqida tushuncha beriladi va o'zlashtirish mashqlari bajariladi.

32-mavzu: Writing practice. "Improving your work" p.23

Inshoning mazmuni va tuzilishini tahrirlash qoidalarini tushuntiriladi. Grammatik xatolarga tekshirish qoidalarini tushuntiriladi. Lug'at boyligini o'stirish yo'llari bayon etiladi va o'zlashtirish mashqlari bajariladi.

33-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text. "Hydroponics" p.130.

O'simliklarni tuproqsiz o'stirish yo'li haqida tushuncha beriladi. Gidropnika tizimlari haqida ma'lumot beriladi. Kalit lug'at so'zlari haqida tushuncha beriladi va o'zlashtirish mashqlari bajariladi.

34-mavzu: Writing practice. "Introduction to research and citing" p.32

Inshoga tashqi manbalarni topish qoidalarini tushuntiriladi. Plagiaga yo'l qo'ymaslik qoidalarini tushuntiriladi. Iqtibos keltirish, referenza qilish va umumlashtirish qoidalarini bayon etiladi va o'zlashtirish mashqlari bajariladi.

35-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text. "Farming in many places" p.139

Fermentlik haqida tushuncha beriladi. Gidropnika tizimlari haqida ma'lumot beriladi. Kalit lug'at so'zlari qo'llash qoidalarini tushuntiriladi va o'zlashtirish mashqlari bajariladi.

36-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text. "Sun, Wind, and water" p.146

Quyosh, shamol va suv haqida tushuncha beriladi. quyosh tizimi haqida ma'lumot beriladi. Kalit lug'at so'zlari qo'llash qoidalarini tushuntiriladi va o'zlashtirish mashqlari bajariladi.

37-mavzu: Reading practice on PIRLS criteria. The text. "Using renewable energy sources" p.153

Qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish haqida tushuncha beriladi. Kalit lug'at so'zlari qo'llash qoidalarini tushuntiriladi va o'zlashtirish mashqlari bajariladi.

38-mavzu: Revision.

Kurs davomida o'qish va yozuv amaliyoti fanidan o'tilgan mavzularni qayta ko'rib chiqiladi va takrorlanadi.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

O'qish va yozuv amaliyoti moduli bo'yicha talaba quyidagi bilim va ko'nikmalarni egallashi shart:

- o'qish va yozuv ko'nikmalarini bosqichma-bosqich yaxshilab borish;
- o'qish va yozuv ko'nikmalarini axborot qabul qilish va yetkazish uchun amalda qo'llay olish;
- o'qish va yozuv ko'nikmalarini qo'llash borasida mahoratlarini oshirib, o'z kamchiliklarini aniqlash va ularni kommunikativ topshiriqlar vositasida tuzatish.

- mavzusi qisman tanish va tilning murakkablik darajasiga ko'ra tanlangan mahtlarni, shuningdek autentik materiallarni (masalan, kitob, jurnal, gazeta, broshyura, hujjat, film, audio tasma, ma'ruza va boshqalardan) o'qish, ma'lumotlar to'plash va ulardan amalda foydalanish; - tili o'rganilayotgan mamlakat madaniyati va o'z madaniyatlarini qiyoslash va taqqoslash malakasini oshirish; - madaniyatlarni mulohaza qilishni masalalarga tanqidiy nuqtayi nazar bilan yondashish, ularni to'g'ri talqin qilish; - o'qish va yozish ko'nikmalarini uyg'unlashtirgan holda turli mavzularga doir loyihani bajarish orqali rivojlantirish

Amaliy mashg'ulotlarda turli mavzularga oid mahtlarni o'qish va matnga oid so'zlarni o'rganish, matn ma'no-mazmuni tushunish va o'zlashtirish mashqlarini bajarish, rasmiy, norasmiy xat turlari, shaxsiy fikrni ifodalovchi insho, muammo yechimi muhokamasi inshosi, afzal va salbiy jihatlarni tahlil qiluvchi insho turlari, hisobot turlari, ingliz tilida ilmiy maqola va ilmiy ish yozish amallari bajariladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi. "Aqdiy hujum, "Debat," "Munozara" texnologiyasi ishlatiladi, savollar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi. Ko'rganlarni materiallar va axborotlar multimeiya qurilmalari yordamida amallar bajariladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

II semestr uchun

1. The assembly line.
2. Allergic reactions to the cosmetics.
3. The museum robbery.
4. Reading to the child.
5. Alpine forests.
6. The invaders.
7. Life after death.
8. Spiders.
9. Charles Chaplin.
10. The "Jazz Age".
11. Palm Trees.
12. Alfred Nobel – a man of contrasts.
13. Chinese New Year.
14. When seized with cramp.
15. A "Sissy" or a "Tom boy".
16. Astrology.
17. The importance of dream.
18. Noting Hill Carnival.
19. The will to live.
20. To bring back lost memories.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Talaba bilishi kerak:

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- O'qish va yozuv amaliyoti fani asoslarini, scan reading, skim reading, extensive reading, intensive reading kabi o'qish texnikalar va rasmiy, norasmiy xat turlari, shaxsiy fikrni ifodalovchi insho, muammo yechimi muhokamasi inshosi, afzal va salbiy jihatlarni tahlil qiluvchi insho turlari, hisobot turlari, ingliz tilida ilmiy maqola va ilmiy ish yozish qonun-qoidalari haqida *tasavvurga ega bo'lishi; (bilim).*

- O'qish va yozuv amaliyoti fanni o'zlashtirgan talaba UmumEvropa standartlariga ko'ra B2 daraja talabiga javob beruvchi mahtlarni o'qib tushunishi va turli mavzularga oid mahtlarni yoza olish bilim, malaka va ko'nikmalarga ega bo'ladi, olgan bilimlarini pedagogik va ilmiy faoliyatida qo'llay olish kabi *bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma).*

- O'qish va yozuv amaliyoti fanni o'qitishda ta'lim texnologiyalari, tarqatma materiallar, elektron darsliklar va qo'llanmalar, internet ma'lumotlari, lokal tarmoqdagi turli o'quv, ilmiy bilimni nazorat qilish bo'yicha ma'lumotlar jamlamasidan foydalaniladi. Mustaqil ta'lim, aqiy hujum, vaziyatli masalalarni yechish, diskussiya, rolli o'yinlar, referatlar yozish kabi pedagogik usullar bilan fanning o'qitilishi amalga oshiriladi va talabalarni baholay olish to'g'risida malakalariga ega bo'lishi kabi *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak (malaka).*

4 VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- interfaol keys-stadilar;
- blitz so'rov;
- mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar;
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlar qilish;
- individual loyihalalar;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalalar;
- kommunikativ metodlar;
- kognitiv metodlar;

5 VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oralq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish.

6

VIII. Asosiy adabiyotlar

Asosiy adabiyotlar

1. Chin Peter, Koizumi Yusa. Academic writing skills 1. Cambridge university press. 2015. – 122 p.
2. Driscoll Liz. Real reading 1. USA; Cambridge university press. 2008. – 96 p.
3. Linda Butler. Longman Academic Writing Series. Pearson Education. 2014. – 222 p.
4. Arline Burgmeier. Inside reading intro. Oxford university press. 2016. – 160 p.

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Nesibe Sevgi Öndeş. English through reading. 2004. – 410 p.
2. Virginia Evans. Successful writing upper-intermediate. Express publishing 2017. – 133 p.
3. Michael McCarthy, Felicity O’Dell. English Collocations in Use (second edition). Cambridge University Press 2017. – 194 p.

Axborot manbaalari

4. www.teachingenglish.org.uk
5. www.onestopenglish.com
6. www.businessenglishonline.net
7. www.elgazette.com
8. www.tesol.org.
9. www.tefl.com,
10. www.teachertrainingvideos.com
11. <http://www.learnenglish.org.uk/>
12. www.educationuk.org

7	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023-yil “30”-avgustdagi qarori bilan tasdiqlangan.
8	Fan/modul uchun mas’ullar va dastur mualliflari: U.To`rayeva - TISU “Xorijiy tillarlar” kafedrası, dotsent v.b L.Raimov - TISU “Xorijiy tillarlar” kafedrası, o‘qıtuvchi O`.Mamaraimova - TISU “Xorijiy tillarlar” kafedrası, o‘qıtuvchi
9	Taqrizchilar: O.Urolova– Termiz davlat Pedagogika instituti, Xorijiy til va adabiyoti fakulteti dekani, Filologiya fanlari falsafa doktori (PhD) Z.Normuratov – Termiz davlat universiteti, Chet tili kafedrası mudiri, Filologiya fanlari falsafa doktori (PhD)